

2022/2147(INI)

31.1.2023

ARVAMUS

Esitaja: transpordi- ja turismikomisjon

Saaja: regionaalarengukomisjon

komisjoni uue äärepoolseimaid piirkondi käsitleva teatise hindamise kohta
(2022/2147(INI))

Arvamuse koostaja: Beata Mazurek

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Transpordi- ja turismikomisjon palub vastutaval regionaalarengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et äärepoolseimad piirkonnad on ELi lahutamatu osa ning pakuvad nii võimalusi kui ka katsumusi, mis on seotud nende suure elurikkuse väärtusega, kliimamuutuste ja liikuvuse mõjuga, juurdepääsetavuse ja ühenduvusega seotud piirangutega; arvestades, et nendel piirkondadel peaks seetõttu olema juurdepääs liikuvust, transporti ja turismi toetavatele ELi rahastamisvahenditele ja programmidele;
- B. arvestades, et äärepoolseimad piirkonnad sõltuvad suurel määral transpordist, eriti õhu- ja mereühendustest kui nende ainsast ühendusest mandriga, ning neil on lisakulud, mis on seotud kaupade ja teenuste impordi ja ekspordi, piirkondliku majandusarengu ja reisijateveoga; arvestades, et saarestike puhul süvendab neid probleeme asend, mille tõttu on saarele võimalik juurde pääseda üksnes teise saare kaudu;
- C. arvestades, et äärepoolseimaid piirkondi iseloomustab nende kaugus ja saareline asend, mis muudab need veelgi haavatavamaks; arvestades, et need sõltuvad eriti meremajandusel põhinevatest tegevustest, nagu meretransport, laevandus ja turism; arvestades, et sadamad on olulised kauba- ja reisijateveo sõlmpunktid;
- D. arvestades, et heitkoguste vähendamine merendus- ja lennundussektoris on vajalik Euroopa rohelises kokkuleppes ja Euroopa kliimamääruses sätestatud eesmärkide saavutamiseks¹; arvestades, et äärepoolseimatele piirkondadele tuleks anda piisavalt aega sellise üleminekuga kohanemiseks;
- E. arvestades, et turism moodustab olulise osa äärepoolseimate piirkondade majandusest; arvestades, et sektor on kannatanud suuresti COVID-19 kriisi ning energia-, kütuse- ja toiduainete hindade tõusu tõttu, mis on tingitud Venemaa ebaseaduslikust sissetungist Ukrainasse; arvestades, et see peab vastama ka rohe- ja digipöördele;
- F. arvestades, et meremajanduse sektoril on äärepoolseimate piirkondade majanduskasvus ja jõukuses oluline roll; arvestades, et ranniku- ja mereturism moodustab 60 % meremajanduse tööhõivest ning vajab kõrge kvalifikatsiooniga spetsialiste;
- G. arvestades, et ELi elurikkuse strateegias aastani 2030 tunnistatakse, et äärepoolseimatel piirkondadel on erakordselt suur elurikkuse väärtus, ning kinnitab, et komisjon kiidaks heaks äärepoolseimate piirkondade kaasamise ELi Natura 2000 kaitsealade võrgustikku, mida ei ole veel tehtud;
- H. arvestades, et äärepoolseimad piirkonnad on kliimamuutuste mõju tõttu eriti ohustatud, kuigi nad ei ole kliimamuutuste põhjustesse märkimisväärselt kaasa aidanud;
- I. arvestades, et majandusarengu ja haavatavate ökosüsteemide säilitamise ühendamiseks

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

peaksid äärepoolseimad piirkonnad kasutama ära oma suurt potentsiaali selliste oluliste sektorite arendamiseks nagu ökoturism ja muud turismi, säästva liikuvuse, ringmajanduse ja taastuvenergia allsektorid, mis tulenevad nende looduslikust asukohast;

1. kordab vajadust tagada mere- ja õhustranspordi kaudu kõigi äärepoolseimate piirkondade territoriaalne ühtekuuluvus; arvestades, et transporti ei tohiks mõjutada ebaproportsionaalselt suured kulud, olgu siis tegemist reisijate või kaupadega;
2. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle vaadata läbi üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) määrus², milles määratakse kindlaks äärepoolseimate piirkondade ühenduvusvajadused ning rõhutatakse ühtekuuluvust ja juurdepääsetavust eesmärkide ja prioriteetidena, et nad saaksid Euroopa ühendamise rahastust toetust; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles lisama vajaduse korral TEN-T piirkondade jaoks sobiva taristu, et saada juurdepääs Euroopa ühendamise rahastule, mille kaasrahastamise maksimummäär on 70 %, ja Euroopa transpordikoridoridele, et pakkuda muu hulgas toetust alternatiivkütuste tarnimise taristule sadamates, nende laiendamisele ja hooldamisele, linnalisele liikumiskeskonnale, lennundusele ja teedevõrgule;
3. juhib tähelepanu sellele, et esialgses institutsioonidevahelises kokkuleppes lennunduse suhtes kohaldatavate ELi kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi eeskirjade läbivaatamise kohta jõuti järeldusele, et lennud liikmesriigi äärepoolseimas piirkonnas asuva lennujaama ja samas liikmesriigis asuva lennujaama vahel, sealhulgas sama liikmesriigi äärepoolseima piirkonna teise lennujaama vahel, tuleks kuni 2030. aastani ELi kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemist vabastada; on veendunud, et merereisid liikmesriigi äärepoolseimas piirkonnas asuva sadama ja samas liikmesriigis asuva sadama, sealhulgas sama liikmesriigi äärepoolseima piirkonna teise sadama vahel ning laevade tegevus nendes sadamates tuleks kuni 2030. aastani ELi kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemist vabastada; juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Parlamendi 19. oktoobri 2022. aasta seisukohas „FuelEU Maritime“ kohta³ sätestatud erandeid tuleks järgida, kiirendades samal ajal rohepöoret, võttes arvesse äärepoolseimate piirkondade eripära;
4. kutsub komisjoni üles võtma kõigi asjakohaste õigusaktide läbivaatamisel arvesse piirkondade eripära, esitades hinnangud prognoositava mõju kohta äärepoolseimatele piirkondadele, sealhulgas vajaliku teabe majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste tagajärgede kohta, kooskõlas komisjoni parema õigusloome tegevuskavaga;
5. rõhutab, et pakatile „Eesmärk 55“ ja selle seadusandlikele ettepanekutele ei ole lisatud äärepoolseimate piirkondade mõjuhinnangut, ning rõhutab, et nende eripära ja vajaduste tõttu vajavad äärepoolseimad piirkonnad õiglase rohepöörde tagamiseks lisatoetust, eriti

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1315/2013 üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 661/2010/EL (ELT L 348, 20.12.2013, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi 19. oktoobri 2022. aasta seisukoht ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse taastuvkütuste ja vähese CO₂ heitega kütuste kasutamist meretranspordis ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0367).

paketi „Eesmärk 55“ raames;

6. kutsub komisjoni üles uurima äärepoolseimate piirkondade erikohtlemise võimalust seoses riigiabiga transpordi valdkonnas, mis ei põhjustaks konkurentsimoonutusi ELi tasandil;
7. julgustab komisjoni hõlbustama ühenduvusele ja liikuvusele pühendatud ELi vahendite kasutuselevõttu; peab sel eesmärgil oluliseks esitada konkreetsed projektikonkursid äärepoolseimates piirkondades komisjoni hallatavate ELi programmide raames ning korraldada teabepäevi äärepoolseimate piirkondade võimaluste kohta; kutsub liikmesriike üles kasutama neid rahastamisvõimalusi, näiteks projektikonkursse veealuste kaablite asendamiseks, et tagada äärepoolseimatele piirkondadele 2050. aastaks kõrgetasemeline ühenduvus;
8. kutsub komisjoni üles looma äärepoolseimate piirkondade kaug- ja saarelisele asendile vastavate võimaluste programmi (POSEI), et kompenseerida äärepoolseimate piirkondade kumulatiivseid puudusi ja vaegusi, sealhulgas kaugust, väikest ühenduvust ja liikuvust, sõltuvust õhu- ja meretranspordist ning rasket maastikku; nõuab, et märkimisväärselt suurendataks ühtekuuluvusega seotud eelarvepunkte, nimelt neid, mis võivad aidata kaasa avaliku sektori investeeringutele kestlikesse ja digiteeritud liikuvusvõimalustesse ning transporditaristusse;
9. rõhutab, et TEN-T suunistes tunnistatakse prioriteedina kõigi liidu piirkondade juurdepääsetavuse ja ühenduvuse tagamist ja parandamist, pöörates erilist tähelepanu äärepoolseimatele piirkondadele ja muudele demograafiliste ja juurdepääsetavuse probleemidega piirkondadele, näiteks saare- ja ääremaade piirkondadele; tuletab meelde, et Euroopa ühendamise rahastus aastateks 2021–2027 on äärepoolseimates piirkondades transpordi-, digitaal- ja energiasektoriga seotud projektidele ette nähtud kaasrahastamise maksimummäär 70 %;
10. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama säästva liikuvuse arendamist äärepoolseimates piirkondades, edendades fossiilkütuste säästvaid alternatiive ning ajakohastades ja vähendades sadama- ja lennujaamataristust tulenevat heidet ning õhu- ja mürasaastet, sealhulgas investeeringute suurendamise kaudu;
11. kutsub komisjoni, liikmesriike ja piirkondlikke ametiasutusi üles edendama ja tagama transpordiliikide mitmekesistamist, toetades muu hulgas vajaliku taristu loomist, nagu jalgratta- ja jalakäijate sõidurajad, võttes arvesse äärepoolseimate piirkondade eripära, näiteks nende orograafiat;
12. peab kahetsusväärseks asjaolu, et paljudel inimestel nendes piirkondades puuduvad põhiteenused, sealhulgas juurdepääs ühistranspordile, mis omakorda mõjutab juurdepääsu muudele teenustele, haridusele ja majanduslikele võimalustele; kutsub komisjoni üles võtma tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega täiendavaid meetmeid sellise juurdepääsu parandamiseks, sealhulgas uuenduslike liikuvussüsteemide kasutuselevõtu kaudu; nõuab katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete väljatöötamist, mis põhinevad sellistel poliitikameetmetel ja algatustel nagu säästva linnalise liikumiskeskonna kavad (linnalise liikumiskeskonna jaoks) ja arukad maatranspordipiirkonnad (maapiirkonna liikuvuse jaoks), mille eesmärk on tuua kokku sidusrühmad, et luua nii kodanikele kui ka külastajatele sisukad ja järjepidevad säästvad

transpordivõimalused;

13. tuletab meelde, et kõik liikmesriigid vajavad kaasaegset, ohutut ja kestlikku transporditaristut, et hõlbustada reisimist kogu ELis ning muuta äärepoolseimad piirkonnad, kõrvalised ja äärealad ning saared Euroopa-sisese ja rahvusvahelise turismi kestlikemate vormide jaoks kättesaadavamaks ja tugevdada territoriaalset ühtekuuluvust;
14. kutsub komisjoni üles looma äärepoolseimatele piirkondadele tehnilise toe platvormi, et hõlbustada suurprojektide jaoks juurdepääsu ELi rahalistele vahenditele transpordi ja turismi valdkonnas, ning korraldama seminare, rändüritusi ja teabepäevi nende piirkondade rahastamiskonkursside või projektide avamise kohta;
15. kutsub komisjoni üles uurima võimalust luua spetsiaalne turismi kvaliteedimärgis, mis kajastaks säästvat, digiteeritud turismi ja gastronoomilist mitmekesisust;
16. kutsub komisjoni üles võtma turismi käsitlevate õigusaktide koostamisel ja nende mõju hindamisel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 349 arvesse äärepoolseimate piirkondade eriomadusi ja täiendavaid piiranguid, kuna need piirkonnad sõltuvad oma majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu puhul suurel määral turismist; tuletab meelde vajadust tagada nõuetekohane rahastamine, et tagada äärepoolseimate piirkondade ligipääsetavus ning tagada ELi rahastamine, et toetada kestliku ja digiteeritud turismisektori taastamist ja arendamist, sealhulgas luua sektoris kvaliteetseid töökohti, tugevdades elukestvat õpet ja andes põhjalikke suuniseid, milles kaardistatakse kogu kättesaadav teave ELi rahastamisvõimaluste kohta;
17. tunnistab, et säästvatel turismivormidel, eelkõige ökoturismil, on märkimisväärne potentsiaal äärepoolseimate piirkondade edasiseks arendamiseks, kuna need on seotud paljude erinevate keskkonna-, majandus- ja ühiskonnasektoritega ning kasuga, millel võib olla märkimisväärne mitmekordistav mõju teistele tööstusharudele;
18. on veendunud, et äärepoolseimad piirkonnad võivad saada kestlikkuse teerajajateks, keskendudes säästvale turismile, sealhulgas väikesemahuliste kohalikele ettevõtetele, mis rõhutab seda, mis muudab sihtkoha ainulaadseks, pakub tööd kohalikele elanikele, austab kohalikku eluviisi ning eksisteerib kooskõlas kohalike traditsioonide ja looduslike ökosüsteemidega; nõuab tungivaltp, et komisjon edendaks nende uute ärimudelite arendamist;
19. palub komisjonil luua järgmises mitmeaastases finantsraamistikus turismi jaoks eelarverida, teha turismi jaoks kättesaadavaks rahalised vahendid liidu iga-aastastes eelarvetes ja luua Euroopa turismiamet;
20. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekut ELi ühise turismipoliitika kohta, mis peaks tagama sektori vastupanuvõime muu hulgas tulevaste pandeemiate või mis tahes sündmuste mõjule, mis ohustavad turismitegevust, näiteks kliimamuutused, ning milles tuleks arvesse võtta äärepoolseimate piirkondade konkreetset juhtumit; kutsub seetõttu komisjoni üles muutma kestlik turism oma turismistrateegia üldeesmärgiks, mitte ainult üheks selle sambaks, ning nõuab selle järgimist seotud rahastamisprogrammides ja ELi poliitikas;

21. kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles toetama äärepoolseimate piirkondade turismisektorit, et edendada sektori taastumist ning digi- ja roheüleminekut, pöörates erilist tähelepanu selle sektori VKEdele, ning kasutades olemasolevaid ELi rahalisi vahendeid ja käivitades katseprojekte kõige äärepoolseimatele piirkondadele;
22. kutsub komisjoni üles edasi arendama mere- ja rannikuturismiga seotud algatusi, eriti seoses mereteede võrgustiku arendamise ja levitamisega selliste algatuste jaoks;
23. kutsub liikmesriike üles kasutama ära äärepoolseimate piirkondade potentsiaali struktuuri- ja investeerimisfondide nõuetekohase jaotamise, investeringute, asjakohaste reformide ja ettepanekute esitamise kaudu asjakohase ELi rahastamise kohta, mis kuulub liikmesriikide, mitte piirkondade vastutusalasse, ning rohe- ja digipöörde toetamise kaudu; rõhutab samal ajal, et äärepoolseimate piirkonnad võivad olla nende üleminekute olulised osalised ning neil on potentsiaal olla rohe- ja digiprojektide keskused, mis võiksid aidata välja töötada kestlikkust ja innovatsiooni väärtustava majandusmudeli;
24. rõhutab, et äärepoolseimate piirkondade transpordi- ja turismisektori jaoks on vaja koostada situatsiooniplaanid, et tagada nende vastupanuvõime, eelkõige seoses taristu ja avalike teenustega, ning võttes arvesse COVID-19 pandeemia mõju ja sellest saadud õppetunde, et vältida tulevasi häireid reisijatele ja kaupadele osutatavates esmatähtsates teenustes, eelkõige sanitaarkriiside, äärmuslike ilmastikunähtuste või konfliktide korral, nagu Venemaa ebaseaduslik sissetung Ukrainasse;
25. rõhutab, et äärepoolseimate piirkondade potentsiaali saab realiseerida ainult erinevate sidusrühmade, sealhulgas Euroopa, riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste, majandus- ja sotsiaalvaldkonna esindajate, kodanikuühiskonna, akadeemiliste ringkondade ja valitsusväliste organisatsioonide koostöö kaudu; rõhutab sellega seoses äärepoolseimate piirkondade esimeeste konverentsi positiivset panust nende piirkondade ees seisvate prioriteetide ja probleemide väljaselgitamisse ning edasiste meetmete ajendamisse; juhib tähelepanu sellele, et äärepoolseimate piirkondade vaheline koostöö on oluline ka selleks, et tagada terviklik lähenemisviis, mis vastab nende konkreetsetele vajadustele ja hõlmab parimate tavade jagamist.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	31.1.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 39 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Andris Ameriks, José Ramón Bauzá Díaz, Erik Bergkvist, Izaskun Bilbao Barandica, Ciarán Cuffe, Karima Delli, Anna Deparnay-Grunenberg, Ismail Ertug, Gheorghe Falcă, Isabel García Muñoz, Jens Gieseke, Elsi Katainen, Elena Kountoura, Bogusław Liberadzki, Peter Lundgren, Benoît Lutgen, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Marian-Jean Marinescu, Tilly Metz, Caroline Nagtegaal, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Dominique Riquet, Vera Tax, Achille Variati, Henna Virkkunen, Petar Vitanov, Lucia Vuolo, Roberts Zīle, Kosma Złotowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Sara Cerdas, Ignazio Corrao, Clare Daly, Nicola Danti, Markus Ferber, Maria Grapini, Colm Markey, Beata Mazurek, Ljudmila Novak, Jörgen Warborn

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

39	+
ECR	Beata Mazurek, Roberts Zile, Kosma Zlotowski
ID	Philippe Olivier
PPE	Gheorghe Falcă, Markus Ferber, Jens Gieseke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Benoît Lutgen, Marian-Jean Marinescu, Colm Markey, Ljudmila Novak, Henna Virkkunen, Lucia Vuolo, Jörgen Warborn
Renew	José Ramón Bauzá Díaz, Izaskun Bilbao Barandica, Nicola Danti, Elsi Katainen, Caroline Nagtegaal, Jan-Christoph Oetjen, Dominique Riquet
S&D	Andris Ameriks, Erik Bergkvist, Sara Cerdas, Ismail Ertug, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Bogusław Liberadzki, Vera Tax, Achille Variati, Petar Vitanov
The Left	Clare Daly, Elena Kountoura
Verts/ALE	Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Karima Delli, Anna Deparnay-Grunenberg, Tilly Metz

0	-

1	0
ECR	Peter Lundgren

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu